

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN 2023-80

1.2.2023

Trafikksforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Grunnlag for gebyrileggelse – tredøgnfristen – disp.

Klager leverte salgsmelding vedrørende eierskiftet den 15.7.22. Kjøretøyet ble avregistrert 31.7.22. Trafikksforsikringsforeningen ila klager gebyr den 18.7.22 etter at salgsmelding ble mottatt TFFAuto. Klager påklaget gebyrileggelsen den 14.8.22 og viste til at kjøretøyet ble satt rett i garasjen etter kjøp og hadde heller ikke vært i bruk. Klager trodde skiltene var innlevert av selger da skiltene ikke var på kjøretøyet, men ble funnet i en eske sammen med annet tilbehør til sykkelen. Videre hadde klager vært sykemeldt i en lengre periode og også mistet moren sin. Trafikksforsikringsforeningen på sin side opprettholdt gebyrileggelsen og fant ikke grunn til å gi dispensasjon. Nemnda kom til at gebyret var korrekt ilagt. Nemnda viste til at det ikke har betydning for forsikringsplikten om kjøretøyet var i bruk i gebyrperioden. Videre fant nemnda ikke at det var grunnlag for dispensasjon fra gebyrplikten.

Saksfremstilling

Klager ble den 18.7.22 ilagt gebyr for uforsikret motorvogn. Gebyret ble ilagt fra og med 15.7.22 til og med 30.7.22.

Det fremgår av TFFAuto at vedtaksdatoen for salgsmeldingen vedrørende eierskifte av kjøretøyet var den 15.7.22. Videre følger det av TFFAuto at kjøretøyet ble avregistrert 31.7.22.

Klager påklaget gebyrileggelsen 14.8.22. I klagen opplyste klager at motorsykkelen ble kjøpt 15.7.22 og satt rett i garasjen. Den hadde ikke vært i bruk i det hele tatt etter at den ble fraktet på en henger. Motorsykkelen skulle ikke registreres før til våren. Klager viste også til at han ikke oppdaget at skiltet lå i en egen eske sammen med annet tilbehør til sykkelen og tok derfor for gitt at skiltet var innlevert av selger. Videre viste klager til at han hadde vært sykemeldt siden januar med tidvis sterke smerter på grunn av en nakkeskade. Dette gjorde at det i perioder var vanskelig å holde kontroll på alle gjøremål. I forkant av kjøpet gikk også klagers mor bort. Trafikksforsikringsforeningen vurderte saken 28.9.22. Trafikksforsikringsforeningen fant ikke grunnlag for å gi klager medhold.

Klager har i det vesentlige anført at gebyret er feil ilagt. Klager har vist til at sykkelen ble hentet på henger, og fremdeles står urørt. Kjøretøyet skal ikke registreres før sommeren 2023. Videre har klager vist til vedlagt dokumentasjon, poliklinisk epikrise samt skifteattest. Klager håper at klagen og dokumentasjonen er tilstrekkelig for å frafalle kravet. Klager er fremdeles sykemeldt og under behandling.

Trafikksforsikringsforeningen opprettholder gebyrileggelsen og har vist til at det er vedtaksdato som er avgjørende for når klager ble eier og for når forsikringsbehovet oppstår. Videre har Trafikksforsikringsforeningen vist til at forsikringsplikten etter bilansvarslova § 15 opphører når

motorvognen vrakes eller avregistreres. Kjøretøyet som denne saken gjelder, var registrert, og forsikringsplikten er da ikke knyttet til om kjøretøyet faktisk var i bruk eller ikke.

Trafikksforsikringsforeningen anfører at det må regnes som innenfor ny eiers kontroll å undersøke det ervervede kjøretøyet. Når man foretar et kjøp av et kjøretøy uten skilt, vil det være naturlig at man undersøker registreringsforholdene og undersøker med selger om skilter har blitt innlevert. Trafikksforsikringsforeningen mener det derfor ikke er grunnlag for å ettergi gebyret. Trafikksforsikringsforeningen har ikke mottatt dokumentasjon på klagers helsesituasjon og har derfor ikke tatt stilling til klagers anførsler vedrørende dette.

Sekretariatets konklusjon:

Sekretariatet kom til at gebyret var korrekt ilagt, og at det ikke var grunnlag for å gi dispensasjon fra det ilagte gebyret.

Sekretariatets begrunnelse:

Vilkår for gebyrileggelsen

Etter bilansvarslova § 15 første punktum skal alle registreringspliktige kjøretøy være forsikret. Dersom forsikringsplikten ikke overholdes, skal Trafikksforsikringsforeningen ilegge eieren av kjøretøyet et gebyr, se bilansvarslova § 17 a. Gebyret skal ilegges på bakgrunn av antall døgn kjøretøyet har vært uforsikret, se forskrift om gebyr for uforsikret motorvogn mv. §§ 4 og 5.

Det fremgår videre av gebyrforskriften § 4 annet ledd at:

Ny eier som ikke har tegnet forsikring, skal betale gebyr for hvert påbegynte døgn fra og med datoen for vedtak om eierskifte, med mindre ny eier har tegnet forsikring innen tre døgn fra og med vedtaksdatoen.

Eierskifte (for eksempel salg) utløser slik umiddelbar forsikringsplikt for ny eier (dvs. kjøper), med et slingsringsmonn på tre døgn fra og med vedtaksdatoen.

Slik det fremgår av sakens dokumenter er vedtaksdatoen for salgsmeldingen 15.7.22. Det er ikke bestridt at eierskiftet ble gjennomført på dette tidspunktet. Du ble følgelig ny eier av kjøretøyet den 9.9.22 og fra og med denne datoen underlagt forsikringsplikt.

I klagen har du vist til at kjøretøyet ikke har vært i bruk.

Det er i fast praksis fra Finansklagenemnda Skade (TFF Gebyr) slått fast at det ikke er av betydning for forsikringsplikten for registrerte kjøretøy hvorvidt kjøretøyet var i bruk eller ikke, se blant annet avgjørelse FinKN 2019-751 og 2020-859. Slike forhold er utenfor myndighetenes kontroll, med andre ord har ikke Statens vegvesen mulighet til å vite når et kjøretøy er i bruk eller ikke. Forsikringsplikten, og derved gebyrplikten, kan kun bringes til opphør ved avregistrering eller vraking. Kjøretøyet blir først avregistrert når skiltene leveres inn til Statens vegvesen, eller eventuelt meldes tapt. Det er ikke tilstrekkelig for å avregistrere et kjøretøy at eieren selv har tatt av skiltene. Din forsikringsplikt opphørte derfor ikke selv om kjøretøyet ikke var i bruk i den aktuelle perioden.

Gebyr for den aktuelle perioden må derfor anses som korrekt ilagt, jf. bilansvarslova § 17 a, jf. gebyrforskriften § 4.

Vilkår for dispensasjon (hel eller delvis reduksjon av gebyret)

Dersom vilkårene for å ilegge gebyr er oppfylt, kan det bli et spørsmål om det er grunnlag for likevel å ettergi eller redusere gebyret.

Hjemmelen for dispensasjon følger av bilansvarsloven § 17 a annet ledd, jf. gebyrforskriften § 9, hvor det fremgår at Trafikksforsikringsforeningen kan ettergi gebyret, helt eller delvis. Ettergivelse kan skje dersom unnlatelsen av å tegne ansvarsforsikring må regnes som "unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll", jf. gebyrforskriften § 9.

En forutsetning for dispensasjon er at bruddet på plikten til å tegne forsikring må anses som unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll. I dette ligger at du er ansvarlig for alle forhold innenfor din kontrollsfære, det vil si alle omstendigheter som du kan påvirke. Det er forutsatt at

dispensasjonsadgangen skal praktiseres strengt, og at det er den som påberoper seg dispensasjon som har bevisbyrden for at det foreligger omstendigheter som gir grunnlag for dette. Dette følger av lovforarbeidene og av nemndas avgjørelser, se bl.a. FinKN 2020-189.

Som det klare utgangspunkt stilles det ganske strenge krav til den som går til anskaffelse av et kjøretøy. Nemnda har i flere avgjørelser pekt på at kjøper på forhånd plikter å orientere seg om hvilke regler som gjelder, jf. blant annet FinKN 2019-812. Selv om det ikke kan utelukkes at manglende kjennskap til, eller forståelse av regelverket (rettsvillfarelse) kan gi grunnlag for dispensasjon, forventes det som et klart utgangspunkt at man undersøker hva forsikrings- og gebyrplikten innebærer i den situasjonen man befinner seg i som kjøper.

Du har vist til at du hadde vært sykemeldt siden januar med tidvis sterke smerter på grunn av en nakkeskade. Dette gjorde at det i perioder var vanskelig å holde kontroll på alle gjøremål. I forkant av kjøpet gikk også din mor bort. Du har fremlagt skifteattest og poliklinisk epikrise som dokumentasjon i saken.

At sykdom virker inn og gjør det vanskelig å foreta seg det som er nødvendig for å hindre at det påløper gebyr, har ikke blitt ansett som tilstrekkelig til å frita for gebyrplikt, jf. for eksempel FinKN 2019-218. Dispensasjon forutsetter at det legges frem dokumentasjon som tilsier at man som følge av helsemessige forhold har vært helt ute av stand til å ivareta de plikter som påligger eier av et kjøretøy, jf. for eksempel FinKN 2020-514.

Det fremgår av den polikliniske epikrisen at du har smerter i nakken med utstråling til høyre arm etter fall fra stige i januar 2022. Vi forstår deg videre slik at du som følge av fallet har vært, og fremdeles er, sykemeldt. Ut fra den polikliniske epikrisen kan vi ikke se at det er dokumentert at du som følge helsemessige forhold har vært helt ute av stand til å ivareta de plikter som påligger eier av et kjøretøy. I alle tilfeller har du uansett vært i stand til å gjennomføre kjøp av kjøretøy hvilket tilsier at du også har vært i stand til å opprettholde forsikringsplikten.

Etter dette har vi kommet til at bruddet på forsikringsplikten ikke skyldes forhold som lå utenfor din kontroll. Gebyret kan derfor ikke ettergis, jf. bilansvarslova § 17 a annet ledd og forskriften § 9.

Spørsmål angående innbetaling og faktura må rettes Trafikkforsikringsforeningen.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Bilansvarslova § 15 første ledd første setning lyder slik:

Motorvogn som er registrert eller skulle vore registrert eller ha kjennemerke etter vegtrafikklova, skal eigaren trafiktrygda for all skade som går inn under kapitel II.

Forsikringsplikten er etter loven kun knyttet til registreringsreglene, ikke til om kjøretøyet er i bruk eller kan brukes.

Klageren har forklart at kjøretøyet, en motorsykkel, ble hentet på Hurtigruta og plassert direkte på en bilhenger og derfra fraktet hjem til klagers garasje der planen var å la den stå til våren 2023 for at klagers sønn skulle bli gammel nok til å kunne bruke den. Det er lagt frem fotografier av motorsykkelen på Hurtigrutekaia. Den er uten noe påsatt skilt.

Nemnda legger til grunn at det forholder seg slik klager har forklart, og at kjøretøyet derfor ikke var i bruk i gebyrperioden, men slik loven er, er det uten betydning fordi forsikringsplikten som nevnt knytter seg til registreringsreglene, i dette tilfellet en motorsykkel som var registrert i gebyrperioden.

Anførselen om ikke-bruk kan derfor ikke føre til bortfall av det ilagte gebyret.

Klager har også anført at han trodde at motorsykkelen, etter at han mottok den uten påsatt skilt, var avregistrert, og at han derfor ikke trengte gjøre annet enn å sette den til lagring. Han har også opplyst at han etter en fallulykke i januar 2022 ble påført alvorlige skader, og at han fortsatt (desember 2022) er sykemeldt. På toppen av det hele mistet han sin mor like i forkant av kjøpet.

Spørsmålet blir da om det av disse grunner kan dispenseres helt eller delvis for det ilagte gebyret.

Trafikkforsikringsforeningen kan etter bilansvarslova § 17 a andre ledd, jf. gebyrforskriften § 9 ettergi gebyret, helt eller delvis. Ettergivelse kan skje dersom unnlatelsen av å tegne ansvarsforsikring må regnes som "unnskyldeilig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll", jf. gebyrforskriften § 9. I Prop. 1 LS (2017-2018) side 202 uttalte Finansdepartementet blant annet følgende:

Den forsikringspliktige vil i forhold til gebyret og forsikringsplikten være ansvarlig for alle forhold innenfor sin "kontrollsfære", uavhengig av om vedkommende kan bebreides for disse forholdene. Kontrollerbare er forhold som den ansvarlige har kunnet påvirke. Det samme må gjelde for ny eier som ikke selv har tegnet forsikring ved kjøpet. Departementet legger til grunn at dispensasjonsfullmakten skal praktiseres strengt, og at bevisbyrden for at det foreligger et forhold utenfor den ansvarliges kontroll, må ligge på søkeren.

Som det fremgår av Finansdepartementets uttalelse, er det ikke noe vilkår at klager kan bebreides for at forsikring ikke ble tegnet i tide. Det avgjørende er om det forelå forhold som klageren selv kunne påvirke.

Forskrift om bruk av kjøretøy § 2-4 om Motorvognregisteret bestemmer at alle registreringspliktige kjøretøy skal registreres i Det sentrale motorvognregister hvor Statens vegvesen er behandlingsansvarlig. Eierskifte skal meldes skriftlig til nevnte register med selgers og kjøpers underskrift på samme melding, jf. forskriften § 2-27.

I dette tilfellet ble dette gjort elektronisk ved at selger undertegnet meldingen 9.7.22. Klager undertegnet samme melding 15.7.22, og eierskiftet ble godkjent samme dag.

Klager har forklart at han ikke oppdaget at skiltet lå i en egen eske sammen med annet tilbehør til motorsykkelen, og at han derfor tok det "for gitt at skiltet var innlevert av selger".

Nemnda har i flere avgjørelser pekt på at den som vurderer å kjøpe et kjøretøy, på forhånd plikter å undersøke registreringsforholdet. Det gjøres enkelt ved å søke i Motorvognregisteret. Hadde klager gjort det, ville han umiddelbart sett at det var registrert og hvem som var registrert eier. Klager kunne også spurt selger på forhånd eller i tidsrommet mellom den 9. og 15.7. Han burde også ha undersøkt esken med tilbehøret da han mottok kjøretøyet. Som påpekt hadde klager flere alternativer for å kunne bringe klarhet i registreringsforholdet og unngå gebyr, og det er da ikke adgang til å gi dispensasjon.

Dispensasjonsadgangen er som det fremgår av departementets uttalelse ovenfor, begrenset, og nemnda har i flere avgjørelser understreket at dette også gjelder ved sykdom. Det kreves nærmest at man er helt uten mulighet for å ordne det nødvendige selv eller ved bistand fra andre.

Klager har lagt frem dokumentasjon fra lege som viser at fallulykken i januar 2022 førte til at han ble påført prolaps med "svært smertefull og innskrenket bevegelse av hodet" som følge. Han har også lagt frem en skifteattest som viser at hans mor døde 25.6.22.

Nemnda legger klagers dokumenterte opplysninger til grunn, men kan ikke se at de påberopte grunner, verken hver for seg eller samlet, kan gi grunnlag for dispensasjon. Hadde han undersøkt registreringsforholdet på et tidligere tidspunkt, ville han kunnet planlegge eller ordnet avregistreringen blant annet ved å benytte de dagene (maksimalt ti) som gikk mellom selgers godkjennelse av salgsmeldingen og sin egen godkjennelse av den samme. Det er ikke opplyst om hvordan skiltet ble levert til det lokale vegkontoret, men det kan gjøres både ved fysisk fremmøte eller ved sending i posten. I sistnevnte tilfelle er det poststemplingsdatoen som registreres som avregistreringsdato.

Klagen har etter dette ikke ført frem, og klager plikter da å betale det ilagte gebyret.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Trafikkforsikringsforeningen gis medhold.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Berit Aamodt (forbrukerrepresentant).